Spørgsmaalet er indviklet i andre Problemer, og man maa derfor være taalmodig. Kvinderne har benyttet deres Stemmeret med Klogskab; de tjener i Byraadene med Indsigt og Værdighed; de gør et kvindeligt og intelligent politisk Arbejde, og det Beviis, der er givet ved det nu foretagne Experiment, har gendrevet al alvorlig Opposition. Det sidste Skridt kan ikke med nogen Aarsag lade vente længe paa sig.

Jeg besøgte ogsaa Norge, og jeg vilde ønske, hver tvivlende Thomas kunde se, hvad jeg saae i Norge. Mere end nogen anden, vilde jeg dog ønske, at alle Nationers Parlamenter kunde gøre et Besøg i dette Land. Man mærker Forskellen paa de frigjorte og ikke-frigjorte Lande snarere i Aanden af Tingene end i den Form, der kan berøres. Den Køns-Antagonisme, som eksisterer overalt, hvad enten vi vil indrømme den eller ej — den er her forbi — og i dens Sted er kommet et Kammeratskab, der indtager et højt moralsk Standpunkt. Mændene har været retfærdige mod Kvinderne, og de er stolte af denne deres Handling. Der er ydet Kvinderne Retfærdighed, og de er taknemmelige.

I denne Tilstand af gensidigt gode Følelser for hinanden lover Mændene, at de vil fjerne Skatte-Kvalifikationerne og gøre Stemmeretten universel for Kvinderne, saaledes som den er for Mændene. Premierministeren forsikkrede mig om, at de fire politiske Partier saae meget forskelligt paa mange Spørgsmaal, men de var alle enige i deres Bifald med Hensyn, til at Kvinderne havde faaet Stemmeret. Norge staar som et ideelt Eksempel paa Kvindestemmeret i Praxis og er en Fuldbringelse, vi har Lov at prale af uden nogensomhelst Indskrænkning. To Hundrede og ti Kvinder sidder i By- og Amtsraad og tre Hundrede og ni og halvfjerdsindstyve staar som Suppleanter for Borgerrepræsentanterne. Overalt — som Edsvorne i Jury'en, som Medlemmer af Raad, som Vælgere er de fædrelandskærligt og med Indsigt arbejdende for Almeenvellet i deres Land ikke alene paa en værdig men ogsaa paa en kvindelig Maade.

Jeg har gemt Sverrig, vore Værtinders Land, for at omtale dette tilsidst. Sverrig har haft en Helgen, Sct. Birgitta, som blev ophøjet hertil paa Grund af hendes Godhed og Gudsfrygt. Man siger, hun var den første Kvinde i Verden, der kæmpede for Kvindernes Rettigheder. Senere kæmpede Fredrika Bremer — som er vel kendt i alle Lande — for Kvindesagen. Hun var forud for sin Tid. Hendes sidste Bog: *Hertha,* udgivet i 1865, fremsatte hvilke Reformer hun ansaae nødvendige for at indsætte Kvinderne i en Stilling, som det sømmede sig for dem. Mange af de foreslaaede Forandringer er nu gjorte, men disse Ideer var dengang saa nye, at Bogen blev modtaget med en Storm af Misbilligelse. Hendes tidligere Beundrere trak sig tilbage, og hendes Venner troede at hun ikke længer var ved sine fulde Sandser. To Uger før sin Død skrev hun til en Ven: »Jeg har mistet Folks gode Omdømme om mig, mine Landsmænd billiger ikke længer mit Arbejde, mine Venner har jeg tabt, jeg er forladt og alene! ikke destomindre skrev jeg hin Bog, da den højeste Pligt, jeg kender, kaldte mig dertil, og jeg er glad over, at jeg gjorde det!« Men hendes Forudsigelser dengang blev til Historie i vor Samtid. Kommunal Stemmeret blev udstrakt til skattebetalende Enker og ugifte Kvinder i 1862, som uden al Tvivl har været en Følge af hendes Lære. Senere blev »Fredrika Bremer-Forbundet« stiftet, der saavel holdt paa Kvindernes udvidede Opdragelse som paa deres Uafhængighed. I 1899 indgav to af dettes Medlemmer en Ansøgning til Sverrigs Rigsdag om Udvidelse af Kvindernes Stemmeret, og da vor første internationale Kongress blev holdt i Washington (1902) sendte F. B.-Forbundet en Delegeret. Forslag om Kvindernes Forhold var paatænkt indgivne i Rigsdagen, og det blev besluttet at organisere et Forbund, som kun havde Kvindernes Stemmeret som eneste Formaal. Dette skete i 1902 og fra nu af gjorde Bevægelsen rivende Fremskridt. Den kommunale Stemmeret er bleven udvidet til de gifte Kvinder og Valgbarhed sikkret.

Foreninger er organiserede i 170 Byer, nogle af dem ligger Nord for Polarkredsen, og der er 12,000 betalende Medlemmer. Et Medlem af Rigsdagen siger mig, at dette er det mest gennemførte Arbejde i Sverrig.

Betegner denne Oversigt en tilbagevigende Bølge? Fra Sct. Brigittas Tid er denne Bevægelse skreden fremad mod Sejren. Intet Land har gjort saa store Fremskridt i saa kort Tid. To politiske Partier har sat Kvindernes Sag paa deres Program, og det tredie anfører kun, at Tiden endnu ikke er moden dertil. For at faae Grundloven ændret i Sverrig behøves 3 Aar ligesom i Danmark. Det er ikke vanskeligt at forudsige Udfaldet.

De skandinaviske Folk repræsenterer en Race, som ikke glemmer, at deres Forfædre var Vikinger. Naar de gik tilsøes havde de hverken Kort eller Kompas. Der er Vikinger fra vore Dage i disse Lande, som uden Frygt er rede til at løse vor Tids Problemer ligesom Fortidens løste deres Tids. Man skulde ikke tro, at alle Mennesker var dristige og modige i hine gamle Tider. Upaatvivlelig har der ogsaa dengang været frygtagtige Pessimister, som erklærede, at Skibene aldrig vilde vende tilbage, at Mændene vilde lide Skibbrud, og at Foretagendet var dumdristigt og taabeligt. Disse er Forbillederne for Universitets-Professoren; men vi gør dog opmærksom paa, at det er Vikingerne, man beholder i Erindring.

For at lære hele Sandheden at kende angaaende vor Bevægelse, sendte jeg en Spørgeseddel ud til vore Lande. »Hvad tyder paa, at Kvindebevægelsen er i Vækst i Eders Land?« spurgte vi. Ikke en eneste Formand i vore 24 Lande fandt noget Tegn til en tilbagegaaende Bevægelse. Istedetfor modtog jeg saa voluminøse Beviser for en fremadgaaende, saa det er ganske umuligt at redegøre for disses vidtrækkende Karakter. Danmark vil tage Lydighedseden ud af Ægteskabs-Ceremonien. Biskoppen af Island har støttet et Forslag til at gøre Kvinder valgbare til gejstlige Embeder og erklærede, at selve Sct. Paul vilde have bifaldet denne Ændring, havde han været her. I Schlesien, hvor kvindelige Ejendomsbesiddere har Ret til at stemme ved en Repræsentant, naar der er kommunale Valg, hvilket man kun sjældent har udført, var der ved de sidste Valg næsten 2,000 Kvinder, som benyttede sig af dette Privilegium til Befolkningens store Forbauselse. Usædvanlige Æresbevisninger er der tildeelt Kvinderne i næsten alle Lande. Paa eengang blev for første Gang Kvinder valgte til Præsidenter for »Lærernes Nationale Forbund« baade i Storbrittanien og i de Forenede Stater i Amerika. Stillinger, der før var lukkede for Kvinderne, har nu aabnet Dørene for dem. *Lige Løn for lige Arbejde* er bleven indrømmet de 13,000 kvindelige Lærere i Ny York efter en skarp Kamp derfor, som har varet i flere Aar. Pressen er overalt bleven venligere. Kvinder fra de første Klasser er komne ind i vore Rækker. Beviser for at Kvinder ikke længer er det forglemte Køn, finder man overalt. I Tiltrædelsestalen talte Kong George af England om sin Hustru som »sin Hjælper i hver af hans Bestræbelser for Folkets Vel.« Man mener, at ingen anden Konge i England offentligt har anerkendt Dronningen som delende Ansvaret. Jeg kan kun sige, at Beviserne er overvældende for at Oppositionens Mure langs med hele Linien falder sammen — lig Jericho's i gamle Dage — for Stødene af vore Stemmerets Trompeter.

Nogle spørger maaske, hvorfor vi ikke er tilfredse med at vente til Forstand og Evolution bringer de Resultater som vi mangler. Hvorfor skal vi gøre os den Ulejlighed at paaskynde Fremskridtet? Jeg svarer: fordi vi ikke vil sidde ledige, medens andre Kvinder lider skændig Uret. Kvinder har længe nok lidt det Martyrium at staa i de falske Stillinger, hvortil de har været henviste i Aarhundreder. Vi gør nu vore Protester med Varme og Utaalmodighed, thi vi ønsker at kunne efterlade bedre Livsvilkaar til dem, der følger os, end dem vi selv havde. Nutidens økonomiske Vilkaar støder Hundreder, ja Tusinder af Kvinder ud af deres Hjem til Arbejdsmarkedet. Tæt sammenpakkede lever de i Stillinger, der intet Forarbejde kræver, da de mangler særlig Trænering, og de flakker hid og did som en Prop paa Bølgerne. Overalt er de mindre betalte end Mænd for samme Arbejde, overalt er de modarbejdede, de er aldeles hjemfaldne til en Magt, hvorover de ingen Kontrol har. Lovgivende Forsamlinger, der hverken forstaar Kvinderne eller Meningen med denne Kvinde-Invasion i den moderne Industri, forsøger at regulere Lønningerne, Tidslængden, Vilkaarene, under hvilke de skal arbejde. Allerede er der sket grovelig Uret mod mange Kvinder paa Grund af denne daarligt paavirkede Lovgivning. Overvældede af de Uretfærdigheder, der rejser sig mod Kvinderne i Kampen for Tilværelsen, er Tusinder af dem drevne ud paa Gader og Stræder. Der falder de i denne rædsomme uudsigeligt urene Civilisationens Fare: Prostitutionen — endydermere øget med den hvide Slavehandel og med de mandlige Parasiters intrigante Virkemaader, thi disse lever af de Indkomster, der falder i Hænderne paa nævnte Lastens Kvinder. Uvirksomhed skulde være utilgivelig. Prostitutionen er ikke længer en moralsk Udvækst, som kun omtales med tilbageholdt Aandedræt eller behandles som et Emne, der er altfor slibrigt til at kunne diskuteres. Den er bleven et forhaandenværende Problem med en helt ny Betydning, og den forlanger øjeblikkelig Op-